

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. VII. Percurruntur octo capita Puteani, scilicet à 15. ad 22.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

in Francia non fortiri, nisi Regum nostrorum edicta accedant. De facto dumtaxat eum loqui crederem, nisi titulo capituli ad Conciliorum generalium receptionem & publicationem in Francia, non solum permissionem, sed etiam auctoritatem Regis concurrere statuisset.

14. Cæterum in pluribus famosæ Pragmaticæ Sanctionis locis indicatur non ita liberum esse Galliæ, decreta Conciliorum generalium respuere, vel immutare, v. g. in litteris, quæ decreta præcedunt, habetur hæc declaratio. *Sacra Basileensis Synodi decreta, ordinationes, & statuta, aliqua simpliciter, ut jacent, alia vero cum certis modificationibus, & formis non bastatione potestatis, & auctoritatis condentis, & promulgantis, ipsius scilicet Sacra Basileensis Synodi, sed quatenus commoditatibus, temporibus, & moribus Regionum, & personarum sæpe factorum nostrorum Regni ac Delphinatus congruere, convenireq; conspexerunt, prout inferius plenius annotatur, & inseritur, illic & indilate recipienda consenserunt, & acceptanda deliberaverunt.* Circa varia etiam Decreta Congregatio Gallicana, dum illa temperanda censet, ad Concilium recurrendum monet, ac generatim in conclusione ait; *Illæ Decreta, circa quæ fuerunt factæ prænotatæ modificationes, acceptantur: prout etiam acceptantur.* SVB SPE SCILICET, QVOD IPSÆ MODIFICATIONES PER SACRVM CONCILIVM ADMITTENTVR; PRO QVO REGII ORATORES INSTAVNT VICE REGIA, ET ECCLESIAE REGNI, ET DELPHINATVS.

C A P U T VII.

Percurruntur octo capita Puteani, scilicet à 15. ad 22.

1. Quoniam quæ ad Prælaturarum dispositionem pertinent, per concordata inter Leonem X. Papam, & Franciscum I. Regem Francorum, sunt constituta, supervacuum esset, & Lectoribus prolixitate ingratum, singulorum, quæ Puteanus cap. 15. affert de anteriori Franciæ praxi, examen.

2. Materia Regaliæ, de qua agitur à Puteano cap. 16. tam diligenter, tamque eruditè versata fuit, scriptis, tum Latinè, tum Gallicè tractatibus, ut nihil illi lucis accedere posse

646 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
posse videatur. Eadem etiam occasione video actum esse de
juramento fidelitatis, ab Episcopis Regi præstando, de quo
Puteanus cap. 17. nihilque hodiè difficultatis esse scio circa
hujusmodi juramentorum praxim, nisi circa ejus insinuationem,
seu registrationem, quam volunt ad finem Regaliæ
imponendum, necessariam; quâ de re optimè etiam disse-
runt, qui de Regalia nuper scripserunt.

3. Nisi circa necessaria tantùm immorari mens esset, mul-
ta notari possent circa ea, quibus prædicta Puteani capita
constant; prætermittendum tamen non est Reges Franciæ
vicissim Episcopis juramentum præstare solitos. Extant an-
tiqua exempla inter Capitularia Regum Francorum à Ste-
phano Baluzio collecta, & viget adhuc usus, ut Rex dum
inauguratur, juret, se privilegium canonicum servaturum,
quod cum ad veras Ecclesiæ Libertates pertineat, taceri non
debit, quasi hoc Regiam Majestatem dedeceret, unde illi
maximus decor accedit.

4. Tot sunt Ecclesiæ Canones, de Episcoporum, & Pa-
rochorum residentia, quam melioris notæ Doctores de jure
Divino esse affirmant, ut laudandus sit Regum Christianissi-
morum zelus in præstanda exequendis illis Legibus Eccle-
siasticis autoritate; plurimumque commendandus esset Rex
Christianissimus, si Prælatos, quos in Curia magis quam in
propria Diocesi commorari delectat, quorumque aliqui nul-
lum fortè aliud negotium apud suam Majestatem magis so-
licitè, quamvis minùs apertè, prosequuntur, quam ut no-
va, vel pinguiora beneficia consequantur ad commissum ovi-
le remeare præciperet, exemplo suorum Prædecessorum, &
Justiniani Novella 6. cap. 2. & aliorum: sic enim exeque-
retur Canones, Episcopis ad comitatum sine necessitate ac
matura deliberatione accedere prohibentes. Pudendum è con-
tra est, quod Pastores Gallicani tot actis ad residentiam con-
gentibus, quot referuntur à Puteano cap. 18. præbuerint
occasionem, dimissis frequenter ovibus sibi à Christo con-
creditis; quæ culpa in plures Augusti illius Cleri Rectores
non cadit, quandoquidem omni ævo multi ovili suo assidue,
seduloque invigilarunt, & omnes probi Pastoris partes ex-
pleverunt.

5. Re-

5. Regem autem tanquam sanctorum Canonum executorem Prælatos ad residentiam compulisse par est credere, cum in plerisque actis expressa fiat Canonum mentio. Res est aliunde tam justa, tamque necessaria, ut Principum illam procurantium zelum excitare Ecclesia censeatur.

6. Prælatos licentiâ Regis vel præcepto indigere, ut à Regno proficiscantur capitis 19. titulus est, imò etiam à summo Pontifice ad Concilium generale evocarentur, ut indicatur num. 8. Prima Lemmatis probatio hunc habet titulum; *Ex Concilio Agathensi sub Clodoveo Rege anno 506. can. 35.* Frustra fit mentio Clodovei à Puteano, cum ne unus quidem Episcopus Regni Francorum huic Concilio interfuerit, ut patet ex subscriptionibus, & notavit D. de Marca lib. 6. cap. 18. §. 1. Sed concedamus ejus, utpote in loco modò Regi Franciæ subdito, celebrati decreta vim legis obtinere; quid statuitur canone illo 35. ut Episcopi Metropolitanò ad ordinationem summi Pontificis aut ad Synodum invitanti pareant, *exceptâ gravi infirmitate corporis, aut præceptione regia.* Sed hoc non probat intentum; non enim agitur de exeundo à Regno, siquidem omnium Episcoporum Agathæ congregatorum Metropolitanò erant intra idem Regnum Tolosanum Visigothorum; nisi fortè, quod verisimile nequaquam est, *ordinatio summi Pontificis*, non de quolibet Episcopo, sed de Romano tantùm intelligatur. Verùm ne tunc quidem aliud probaret Canon, quàm excusandum Episcopum Roman non eantem, non solùm si graviter ægrotaret, sed etiam si ex præcepto Regis alteri negotio incumberet: alioquin enim diceretur, *excepta prohibitione, non, excepta præceptione Regia.*

7. Secunda probatio est exemplum Salonii, & Sagittarii à Rege Gunthramno licentiam accedendi Romam postulantium, & impetrantium, ut refert Gregorius Turonensis hist. Franc. lib. 5. cap. 21. Sed hoc exemplum parum efficax est. Quid enim mirum, si Episcopi de homicidiis, adulteriis, aliisque sceleribus convicti, patrocinium imploraverint Regis, quem, ut ait Gregorius, *propitium sibi nosset.* Non enim solâ licentiâ, sed & favore indigebant. Rex verò, addit idem Historicus, *annuus petitionibus eorum datis epistolis (quæ de sola licentiâ non videntur intelligendæ) eos abire permisi.* Qui

accedentes coram Papa Joanne, exponunt se nullius rationis existentibus causis dimotos. Ille vero Epistolas ad Regem dirigit, in quibus locis suis eos restitui jubet. Quod Rex sine mora, castigatis prius illis, verbis multis, implevit. Num Rex, qui summo Pontifici sine mora parendum censuit, perditos homines, qui à nemine illorum accusationem prosequente innoxii reputati fuerant, restitui jubenti, juris sui esse duxisset, Episcopos ad Concilium generale à Papa vocatos retinere.

8. Afferuntur deinde duo loca Hincmari Rhemenfis Archiepiscopi, negantis posse Episcopos à Regno decedere sine consensu Regis. Sed jam lib. 3. cap. 7. Vidimus ipsum de facto loqui non de jure: & ex alio ejus loco scilicet epist. 17. tom. 2. evidenter ostendimus, ipsum sensisse Episcopos Romam à Pontifice vocatos accedere debere.

9. Minoris momenti est exemplum Philippi IV. à Bonifacio VIII. dissidentis, & Caroli VII. Basileensibus contra Eugenium IV. faventis. Quid enim mirum, si primus sciens Episcopos adversum se Romam vocari, eos illuc proficisci non siverit, & contra suam prohibitionem profectos malè habuerit; alter suscepto Concilii Basileensis Patrocinio, ab ipsismet Episcopis rogatus, Ferrariam, quo ab Eugenio vocati fuerant, ire vetuerit.

10. At nonne, sicut in rebus temporalibus, & secularibus, Regi, ita in spiritualibus, & Ecclesiasticis Summo Pontifici tenentur Præsules obedire? Cùm ergo commune totius Ecclesiæ bonum postulat, ut Prælati aliò se conferant, Pontificem jubentem, potius quàm Regem vetantem debent audire, nisi fortè per vim detineantur, aut graviora indè mala consecutura sint. Si aliquis insedisset justitiæ amor confarcinatoris animo, propositionem ad eos casus restrinxisset, in quibus Episcopi gravi suspitione laborarent, alicujus contra Regem, vel Regnum machinationis; aut dixisset dumtaxat debitum Regiæ Majestati reverentiæ officium esse, eo insalutato non abire.

11. Quandoquidem Puteanus suas omnes probationes à facto & autoritate ducendas putavit: cur hic & alibi ei displicuerunt exemplum & sententia S. Ludovici? An servitus est, Gallorum nobilitate indigna, sanctos imitari ac sequi.
Guil.

Guillelmus de Nangiaco in vita S. Ludovici refert epistolam sancti illius Regis ad Imperatorem Fredericum, in qua hæc habentur; *Vos unitatem pacis & concordia distrumpentes, Prælatos Regni nostri ad Sedem Apostolicam accedentes, cui TAM EX FIDE, QVAM EX OBEDIENTIA TENEbantur, NEC EIVS POTERANT RECUSARE MANDATA, in mari, quod moleste scriimus, capi fecistis, & ipsos sub gravi custodia detinetis. An majoris ponderis est autoritas Philippi Pulchri, aut Caroli VII. quàm S. Ludovici? Nota hæc ejus verba; Cui (Sedi Apostolicæ) tam ex fide, quàm ex obedientia tenebantur, nec ejus poterant recusare mandata.*

12. Non soli B. Ludovici religioni, sed veritatis certitudini tribuenda est illa sententia. Scripserat antea S. Bernardus epistolâ 131. quæ est ad Mediolanenses; *Potest (Papa) à finibus terra sublimes quascumque personas Ecclesiasticas evocare, & cogere ad suam præsentiam, non semel, aut bis, sed quoties expedire videbit.*

13. Quid juvat Puteanum in cap. 20. hujus voluminis, ac in alio integro volumine, ab isto, quod percurrimus, distincto, schismatis, & diffidiorum perpetua oblivione delendorum memoriam revocare. An Regno Gallicano gloriosum est cum summis Pontificibus disceptasse? An à justitia ita stetit Gallia & in causa, & in modo, ut tantopere cavendum sit, ne pereant illa monumenta? Qui veras, & sinceræ earum rerum historias legerunt, hinc non parum immutatam norunt antiquæ pietatis, & religionis laudem, Gallicano Regno ægregiis in sanctam Sedem, & summos Pontifices officiis partam.

14. Quin potestas sæcularis in aliquibus saltem ex iis actis, quæ in eodem cap. 20. referuntur, modum suum excefferit, non videtur à Catholico posse negari; v. g. quod Senatus Placito num. 43. relato, Archiepiscopum Turonensem delegaverit, seu commiserit ad conferendum beneficium curatum, ut illa collatio eundem haberet effectum, quem habuisset in Curiâ Romanâ facta: quod Henricus IV. Rex Franciæ, & Navarræ litteris num. 44. exscriptis Oeconomum spirituales deputaverit ad conferenda Beneficia, Parochias, Prioratus, & Dignitates; quodque Oeconomus ille spiritualis Beneficia contulerit sub hac forma, quæ legitur in ejus litteris ibidem extantibus; *Virtute dilecti nostri Oeconomatus contuli-*

N n n n

tuli-

650 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
Iulius, & donavinus, &c. Quis enim Catholicus affirmare au-
deat posse Parochum absolvere à peccatis, vel Priorem pos-
se Monachos excommunicare, potestate solum acceptà à Re-
ge, vel à Senatu, aut ab eorum delegatis.

15. Idem cum proportionem dicendum de collatione alio-
rum Beneficiorum, licet in eis non sit æquale periculum.
Quamvis enim jurisdictionem non habeant annexam, adeo-
que minus aliorum fidelium salutem noceat Beneficiorum
intrusio; nullum tamen est, quod spirituale aliquod jus non
habeat.

16. Patet certè ex actis in 21. cap. contentis potestates sæ-
culares in Gallia, renuente summo Pontifice, vel Episcopis,
aliquando Beneficia de facto contulisse, vel alicui facultatem
legitimam non habenti officium illud commississe. Sed quid
indè concluditur, nisi conculcatos fuisse Canones innume-
ros, quibus sub gravissimis pœnis prohibetur, ne laici Bene-
ficia Ecclesiastica conferant, vel Clerici ab eis collata reci-
piant. Magistratum sæcularium Placita titulos Canonicos
non esse, quibus in tuto ponatur Beneficiorum consciencia,
nemo non videt, nisi jam præ avaritia & ambitione in
mentis cæcitate, & cordis duritiam prolapsus sit. Tederet
Canones referre, per hanc portam in Beneficia ingredi vetan-
tes, quod à nemine ignorentur, & à pluribus Autoribus
collecti sunt; ut à Gratiano ca. 16. quæst. 7. quam his verbis
inchoat; *Quod autem Ecclesias de manu laicorum accipere, nec Abbati,
nec alicui liceat, omnium Canonum testatur autoritas.* Ab Antonio Au-
gustino Juris Pontificii veteris Epitome lib. 15. tit. 7. & ab
aliis. Vide rursus quomodo speciosa libertatum Gallicanarum
definitio plerisque illarum capitibus conveniat; id est quam
directè illis opponatur.

17. Quæ circa 22. caput notanda essent de pecuniarum ab
Ecclesia Gallicana per Curiam Romanam exactione, partim
dicta sunt lib. 6. partim circa duo ultima capita istius volumi-
nis dicentur.